

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 12 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 6 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hasasbon petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Brazília forradalom előtt.

A „Debreczen” eredeti távirata

Budapest, márcz. 13.

Rio de Janeiróból riasztó híreket hoz a táviró. Ezek szerint Braziliában monarchikus jellegű forradalom van kitörőben. A csapatok összpontosítva vannak és az egész flotta fűtött kazánokkal harcra készen horgonyoz a kikötőben.

Szoborleplezés.

A „Debreczen” eredeti távirata,

Budapest, márcz. 13.

Nürnbergből jelentik: Ma délelőtt leplezték le a pályaudvar előtti téren a régensherczeg lovasszobrát. A leplezésen jelen volt Ruprecht herczeg és a hatóságok fejei. Az ünnepi beszédet Schuh polgármester mondta.

A spanyol zavargás.

A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márczius 13.

Madridból jelentik: Ripoliban (Gerona tartományban) tegnap véres összecsapásra került a dolog a csendőrség és egy tüntető néptömeg között, amely munkát és kenyeret követelt. Egy tüntetőt megöltek és hármat megsebesítettek.

A burok szabadságharcza.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márcz. 13.

Párisból jelentik: A francia burbizottság elhatározta, hogy az Európában és Amerikában alakult burbizottságok között nemzetközi szövetségeket hoz létre, a melynek az lesz a feladata, hogy az egész világ közvéleményében, Angliát is beletudva, továbbá az összes parlamentekben és valamennyi kormánynál odahasson, hogy a hágai békekonferencián kimondott határozatokban foglalt eszmék érvényre jussanak.

Budapest, márcz. 13.

Londonból jelentik. Londonban tegnapi várták Botha kapitulácztójának a híré, ez azonban nem történt meg s most a hivatalos angol körök azt mondják, hogy Botha még ezen a héten bizonyosan megadja magát Kitchener tábornoknak.

A két fővezér közt folyó tárgyalásról nincs újabb hír, Kitchener nem jelent róla semmit. Nem lehet tehát azt sem megmondani, hogy vajjon Botha csak a maga s a közvetlenül parancsnoksága alatt álló csapatok nevében tárgyal, avagy mint a délafrikai bur hadsereg főparancsnoka az egész bur hadsereg nevében. Sok oldalról kétségbevonják egyáltalában, hogy Botha kapitulációról tárgyal, azt hiszik, hogy béketárgyalásokról van szó, a melyeket angol részről Kitchener és Milner, bur részről Botha és Schalk Burger vezetnek. De Wett-ről egy újabb hír azt jelenti, hogy azért siet oly gyorsan északra, hogy elérje Botha táborát s maga is részt vehessen a tárgyalásokban.

Egy gyáva angol tábornok.

A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 13.

Londonból jelentik: Az alsóház tegnapi ülésén a hadügyi költségvetés tárgyalása során Douglas felhívja a ház figyelmét Colleville tábornoknak az ügyére, a kit a dél-afrikai háborúban Sanasportnál és Lindley-nél tanúsított magaviselete miatt fölmentettek a gibraltári főparancsnokságtól. Új vizsgálatot kér ebben az ügyben.

Brodrick hadügyminiszter ellenzi az új vizsgálatot és a legszigorubbán elítéli Colleville tábornoknak Sannasportnál tanúsított magatartását, ahonnan azt jelentette, hogy az ellenség angol ágyukat foglal el. Azzal is vádolták, hogy Lindleyben nem szabadította meg a yeomanry-csapatokat, Roberts azt jelentette, hogy Colleville két ízben a vállalkozó kedv és ítélőképesség hiányát árulta el. Ezért hívták vissza.

Tőzsde.

Budapest, márcz. 13.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.58	7.59
	1901. Októberre	7.68	7.69
Rozs	1901. Áprilisra	7.47	7.48
Zab	1901. Áprilisra	6.19	6.20
Tengeri	1901. Májusra	5.27	5.28

Készaruüzlet 5-ig olesőbb.

A kik félnek a reviziótól.

Márczius 13.

Mikor Bánffy „dicsteljes” bukását megelőzőleg az ellenzéki pártok és a kormánypárt között a megegyezés létrejött és ennek egyik feltételül épen ellenzéki oldalról kitűzetett az is, hogy a képviselők függetlenségének biztosítására — az összeférhetlenségi törvénynek alapos revíziója útján — gondoskodás történjék, akkor senki sem hitte, hogy ez a kérdés, illetőleg ennek rendezése oly nagy hullámokat fog felverni. A parlamenten kívül álló politikai körökben nem gondoltak arra, hogy a képviselőséggel össze nem férő állásoknak rigorozusabb megjelölése és a képviselői befolyás hasznos érvényesítésének mennél szűkebb körre szorítása olyan gabalyodást fog előidézni a kormánypártban.

Hetek óta tanácskoznak, kapacitálnak és még licitálnak is a honatyák egymás körében, hogy hát miképen is legyenek ők a jövőben megrendszabályozva. Egyik az eddig élvezett tantemeket félti, a másik a képviselői befolyás hasznos érvényesítésének jogáról nem akar lemondani, szóval mindegyiknek van valami ilyen oka arra, hogy a kontemplált szigorú intézkedésekkel szemben érvényesítse a maga külön felfogását és egyben felzavarja annak a tónak vizét, a melyben jövőben már nem fog olyan vígan tovább surranni a képviselői befolyás sajkája.

Hát mi hajlandók vagyunk megérteni ezt a váratlan felbuzdulást, mert hiszen annak az árkádai állapotnak megszűnése, mely eddig uralkodott, nem lehet kellemes azoknak az elemeknek, kik eddig zavartalanul halásztak a zavarosban. Ezeknek az elemeknek nem izlik a tiszta állapot. Nincs inyükre az, ha a képviselő az állását a m a g a j a v á r a már nem értékesítheti.

Hát bármilyen nehezükre essék is a dolog, odáig már még sem illik elmenniök a magok jogos (?) felháborodásában, hogy most már az ellenzéket gyanúsítsák meg, azt állítván róluk, hogy a paktum ezen feltételének kitűzését kizárólag az irigység diktálta nekik.

Bizony nem ez volt az indító ok, mert az ellenzék nyíltan megmondta már annak idején, hogy a revízióval egyetlen célja a parlament megtisz-

titása az oda nem illő elemektől és más szándék nem vezeti, mint az, hogy a tiszta választásokból kikerülő képviselők függetlenül szolgálhassák a nemzet egyetemes érdekeit.

Nem az irigykedés, hanem az az ideális cél lebegett az ellenzék előtt, hogy a magyar parlament visszaadassék eredeti rendeltetésének.

Ezért a törekvésért az ellenzék nem meggyanúsítást, hanem elismerést érdemel. Másfelől módfelett különösen jellemzi ez az eljárás azt a táborot, a melyik nem hajlandó ilyen ideális célokért sem áldozni fel a magánérdekét és alűrügyeket keres ahhoz, hogy ezt a törekvést a gyakorlatban sikertelenné tegye.

Ami mi bizunk a nemzet jobb részének nemesebb hajlamaiban és reméljük, hogy ebben az akcióban a nemzet jobbjai az ellenzék törekvései körül sorakoznak és maguk is hozzájárulnak a mai állapotok megváltoztatásához.

Budapest, márcz. 13.

A marosvásárhelyi választás

dolgaiban intézett interpellációkra Széll Kálmán a Ház szombati ülésében fog felelni. Marosvásárhelyről érkezett tudósításunk szerint Bernády főkapitány és Csiky választási elnök ügye igen kedvezőtlenül áll. Az a hír, hogy a miniszterelnököt egy marosvásárhelyi deputáció fogja felkeresni, hogy köszönetet mondjon neki a választás dolgaiban tanúsított magatartásáért, nem felel meg a valóságnak.

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papirra vetette: **Zoltai Lajos.**

A „Debreczen” eredeti terebélye.
(Folytatás.)

Vegre 1696-ban a város „a város-házai contiguitásában” lévő „Tolnai Palotát” is megvette omnibus appertinentiis, örök áron 700 magyar frton. Az eladók: Tolnai János, Torma Ferencz, Torma Mária, Szabó Erzsébet (Szabó Péter, Portörö Judith leánya) és Tóth Istvánné Portörö Anna atyafiak valának.

A régi városházának ezt a szükséghez képest koronként történt növekedését; tervszerűséget rendszert nélkülöző három időbeli építést alaprajza is elárálja, mert rajta világosan megkülönböztethetők a legregibb városháza, a Fekete és Tolnai-féle paloták.

A városháza mögött lévő kis utca, melyet pedig Török Bálin-utczának is nevezettek nem rég, nagyon valószínűleg későbbi keletkezésű. Mert csak 1732-ben találjuk legelőször említve. Epen ekkor van nyoma az észak felőli sikátornak, amely azonban nem nyílt közvetlenül a Piacz-utczára. Mert még egy 1800. évi térképen a városháza nyugati szárnya, melyet a p a l a n o s o k használtak áruló színek, teljesen összeér a Tisza palota déli részén állott Margitai-fele házzal.

Választások ősszel.

Budapestről beavatott helyről arról értesítenek, hogy sem a Reichsrath mostani helyzete, sem pedig a delegációk összehívásának kérdése sem változtat azon a terven, hogy a választásokat csak ősszel tartásák meg. A magyar kormánynak kész tervei vannak arra az esh tősegre is, hogy ha a delegációk összehívása az ausztriai helyzet miatt lehetetlenné válnék. E tervek meg vannak meg a mult évről, amikor az eshetőség szinten fenyegette a parlamentarizmust. Akár a mostani országgyűlésnek, akár az újnak, de a kormány a szükséges időben elő fogja terjeszteni a tervezetet, melyről eleve tudni lehet, hogy semmi oly változtatást nem tartalmaz, mely a 67-es törvény lényegével ellenkezne.

A finn nemzet küzdelme.

Debreczen, márc. 13.

Most, hogy a szabadságszerető népek részvete az élet-halál harcot vivő bürokkal van elfoglalva, alig jut eszébe valakinek egy másik kis nemzetnek, a finneknek megrendítő sorsa, a kiket a hatalmas orosz birodalom nemzetiségőktől megfosztani és az önálló nemzetek sorsából kitörölni immár elhatározta és elhatározásának végrehajtását meg is kezdte. De ha minden nemzet megelégedezik is róluk, nekünk magyaroknak megelégedeznünk nem szabad. A nagy világon a finnek a mi egyedüli rokonaink, a kiknek sorsa, fejlődése esodálatosan hasonlít a mi sorsunkhoz, fejlődésünkhöz. Ők is idegen népfajok közé ékelve éltek idáig s minden tulnyomó erővel szemben is megtartották nemzetiségüket s habár idegen protektorátus alatt, hatalmas nemzeti műveltséget teremtettek, mely Európa elismerését nem csak megérdemli, de ki is vívta. Ez a sok ellenségtől környezett, a természettől is mostoha

elbánásban részesülő maroknyi nép (harmadfél millió), mióta a protestantizmussal megismerkedett és a maga egészében ez egyház tanait fogadta el, bámulatra méltó haladást tanúsított a művelődés terén. Finnországban írni-olvasni tudó ember nincs m'r edtizedek óta s maga ez az egyetlen tény mutatja felvilágosodottságának magas fokát. Nemzeti eposzát, a Kalevalát, mely Vikár Béla kitünő fordításában most van megjelenőben, ugy szólván erőszakkal ragadta ki az enyészetből; azonkívül a tudományos és szépirodalomban is előkelő helyet vívott ki magának. E kis nemzet törekveseit az orosz birodalom is méltányolta eddig, fenhatósága alatt épségben hagyta autonómiáját; a cárok, mint Finnország nagy fejedelméi sokszor dédelgették kedves finnjeiket. Most azonban az oroszító politika meg akarja őket semmisíteni, életerejüket, nemzetiségüket támadta meg, mint annyiszor nekünk Ausztria. Az iskolákban oroszul kell tanítani, a hivatalos nyelv az orosz, szóval egy orosz kiadású Bachkorszak nehezedik szabadságszerető atyáinkfiára, több mint egy évtizede. Megható az a roppant erőfeszítés, melyet a minden tiszteletre méltó nemzet nemzetisége megőrzése érdekében békes úton kifejt. Egyedüli hatalma műveltsége s hála a szabadság Isteneinek, ez a hatalom elég erős. Hogy Európa előtt életrevalóságát bebizonyítsa, 1893-ban kiadott egy gyönyörű díszmunkát „Finnország a XIX. században” cím alatt. Ez a munka teljes képét nyújtja a rokon nép fejlődésének s mai állapotának s művészi kivitelű képeivel, egész kiállításával a legelőkelőbb díszmunkák között foglalhat helyet. Egyszerre hat európai nyelven jelent meg s 1893 óta a finneknek, svédeknek és franciáknak már második kiadást is ért.

Ennek a díszmunkának magyar kiadásu faradozik már évek óta irodalmunknak egy derek munkása, a finn irodalom kiváló ismerője és ismertetője, kinek fordításában már több finn irodalmi termék ismerős a

De a színen keresztül átjáró volt az említett sikátorra, mely némi görbüléssel, keresztül vágva a ma Sas-utczának nevezett sikátort, bevezetett a mai Degenfeld-tér keleti sorján lévő házak között a belső Ispotályhoz, oda ahol mi most a város istállóját, régi magtárát és a esizmadia szint látjuk. Ime a bizonyíték: Pósalaki János 1685-ben ezeled-utczai rész keleti során, eszakról: az Ispotály közti napkeletről az Ispotály ház, délről a maga háza szomszédságában lévő házat eladta 215 frton Szijgyártó Zsigmondnak. 1717-ben már itten voltak a város istállója s egyéb gazdasági épületei.

A h o l a v á r o s „derek Piacza” kezdődött.

A régi debreczeniek az utczák megjelenésénél általában nem éltek olyan részletező és szabatos megkülönböztetéssel, mint ma napsag mi tesszük. A legtöbb kisebb utczának, a mellemek utczáknak nem is volt saját nevök, — legalább a városi levéltárban olvasható egykoru irások, feltűnően kevés utca nevet hagytak emlékezetben. Piacz, Csapó, Czepléd. Várad-utca stb. olyan gyűjtőnév volt, amely alatt nem csupán egy-egy utczát, hanem azt az egész városrészt értették, amely miként fedélszerkezetben a szarufák a gerinczerendához, ugy tapadtott a fő utvonalhoz, s amely minél messzebb vissza megyünk a multba, annál szélesebb körű autonómiával bírón közgazgatási kerületet alkotott.

Ez a nyelvcsokás egyedül arra az időre vihető vissza, mikor Debreczen majdnem f o u t e z á k b ó l állott s összekelő mellemekutczák nem tagolták kisebb csoportokra a hosszú házsorokat, melyekhez hajdan valószínű, hogy 70—100 öl mélységű telkek tartoztak. Nemelyik párhuzamos utczánk keletkezési idejét kimutathatjuk. Igy alakult Kadas-utca 1638-ban a Piacz, Német és Miklós-utczai telkek moecaras kert jeiből. Valamivel később Nagy- és Kisuj-utca, a piac, német, és uj-utczai telkekből. Szóval már szép apáink is csináltak fokozatos város rendezést.

A külvárosi nyilegyenes, szabályos utczák kisebb része a XVIII. század második, nagyobb részben a XIX. század első felében alakult.

A főutczákat aztán megkülönböztetésül az ugyanazon nevet viselő városrésztől vagy az odatartozó mellemekutczáktól gyakran „derek” jelzővel említették. Például így: D e r é k C s a p ó - u t c z a, D e r é k V a r g a u t c z a.

A főutczák a XVIII. század közepe tájáig használt felső és alsó járás elnevezéssel jelölt beosztás szerint ezek voltak: a felső járáson: Hatvan, Péterfia és Csapó. Péterfiát még a XVII. században is sokszor irták ősi nevén Péterfia-Jakab utczának, a mely elnevezés eredetét Géresi Kálmán ur magyarázta meg a Csokonai Kör valamelyik felolvasó ülésében. A régi adóösszeírások néha külön említik a

magyar közönség előtt: Dr. Popini Albert nyiregyházi ev. főgymnasiunai tanár. Hogy a magyar olvasó közönségnek a drága diszmunkát felíron hozzáférhetővé tegye, fáradságot nem kímélve már több mint 4000 korona segítséget szerzett a finn akadémiaától, a finn nemzeti banktól a magyar tudományos akadémiaától és a magyar vallás és közoktatásügyi minisztertől. Így vált lehetségessé, hogy a sokba kerülő munkát a magyar közönség 40 korona helyett 20 koronaért szerezheti meg. E tárgyban a fáradhatatlan finnbarát, Dr. Popini, a következő felhívást bocsátja a magyar közönség elé:

Felhívás Megrendelésre.

Az orosz őriasztól szabadságát méltán feltű kicsiny finn nemzet az utolsó évtizedekben roppant erőmegfeszítéseket tett, hogy nemzetiségét megvédelmezze; hazája minden pontján minitgy varazsütésre varakat állított fel számára néprajzi muzeumok képében, melyekben fölhalmazta multja és jelene szellemi kincsét; népoktatást példányoszerűvé, egyetemét világhírűvé tette; nyelvét négy évtized alatt nemesak hogy irodalmi színvonalra emelte, hanem olyan irodalmat is teremtett rajta, a melyre büszke lehet, mert ilyen maroknyi néptől ilyen rövid idő alatt ekkora és ennyire értékes irodalom páratlan a világirodalom történetében. És mindezen nemes küzdelem betetőzésekeppen összdállott szakferfiának színe-java Mehelin szénátor vezetése alatt és 1893-ban egy egyszerre hat nyelven (finnül, svédül, oroszul, németül, francziául és angolul) kiadatott.

Finnország a XIX. században ezimű pompás diszmunkában (nagy negyedrét, 400 oldal, vagy 500 kép, közte 20 drb. remek heliograf) teljes, tömör, művészi képet nyújtott hazája földjéről, népéről, politikai helyzetéről, nemzetgazdaságáról, közoktatásáról, irodalmáról, időszi sajtójáról

három fűtezőn kívül még Uj-, Mester és Csemete utczákat.

Az alsó járashoz tartoztak: Czegléd, Varga, Piacz utczák s néha ebben is megkülönböztették még Várad, Boldogfalva, Szent-Miklós és Nemet utczákat.

Boldogfalva-utca elnevezéssel 1672-75 után már ritkán találkozunk s csakhamar egészen el is tűnik előlünk. Biztosan nem is tudnánk megmondani, hol feküdt, mert ugyanazon adókönyvekben Varga és Várad-utczák neve is szerepel mellette. A melék-utczák közül a XVII. század végén és a következő század elején ezek neveit találjuk feljegyezve: Uj-u., Burgondia, Kandia, Baratok köze (már a XVI. században is megvoltak), Anna, vagy Szent-Anna, Kis Csapó, Kis Csemete, Kis Hatvan, Kis Uj, Kis Varga, Uj Csemete, Kis Péterfia, Kis Czegléd, Szappanos, Liba, Darabos, Olajos, Oláh utczák. — Volt aztán Schola-közi, Nagy és Kis-Karanesi köz (a mai Nyomató és Vár-u.) Perdőközi (valahol Szappanos-utca tájékán) Sánta-köz (Piacztól a katolikus templomig, most Szt-Anna u.) Olvashatunk még ilyen lakás-megjelöléseket is: a külső Ispotályban, Cinában, a Vargák kuttjánál stb.

Használtak ilyen utca megjelölést is: Felső Varga. Azt hiszem, hogy a Varga-u. városrészhez tartozó szélső házsort hívták így, a mai Timár, később Cser-utczát.

Folyt. köv.

és szépművészetéről, szóval egész műveltségéről. A munka hét esztendő alatt finnül, svédül és francziául két kiadást ért meg.

Alulírott évek óta fáradozik azon, hogy magyarul is napvilágot lásson ez a kiváló munka, mely a magyar nemzet elé teljes képet tárna széles e világon egyetlen számottevő imez atyjafiatnak meglepő nagy műveltségéről. E czélból Mehelin szénátor és Setälä, a finnek legnagyobb élő nyelvése utján kieszközölte, hogy a munka helsingforszi kiadója, Edlund, a képeknek ugy 30.000 koronát érő elihéit ingyen átengedi. Továbbá kapott a finn Nemzeti Banktól 2000, a finn Akadémia Elnökétől 300, a Magyar Tudományos Akadémiaától és a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur Ó Excellenciájától, 1000—1000 korona segítséget. Azonkívül Ó Excellenciája elfogadta, hogy alulírott a magyar kiadást neki ajánlja.

A főntebbiek lehetővé tették, hogy a párját ritkító diszmunka, melynek ára finnül 40 korona, 20 (husz) koronáért jusson az Igen Tisztelt Megrendelők birtokába.

Alulírott első sorban az Intézetekhez fordul, mint a melyeknek leginkább áll módjukban a munka megszerzése, és leginkább van szükségük rá a szemléltetés czéljából, hogy a tanuló ifjuságnak fogalmat nyujtsanak atyánkfiairól. De fordul minden magánemberhez is, a ki óhajtja, hogy művészi képekben és mintaszerű rajzokban vonuljon el szeme előtt az egész élete ennek a derék nemzetnek, melynek letéért és műveltségeért folytatott nehéz küzdelemében annyi rokon vonás van a saját nemzetünkével.

A megrendelések intézhetők vagy a Franklin Társulathoz, (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) vagy alulírotthoz (Nyiregyháza, Szarvas-utca 4. sz.)

Nyiregyháza, 1900. november 1.

Kiváló tisztelettel

Dr. Popini Albert.

Eddig a felhívás. Most, a magyar szabadság évfordulója alkalmából kérve-kérjük a mi közönségünket is, hogy mennél többben szerezzék meg a kiállításba helyezett kiváló munkát. Ha Európa többi nemzeti erkölcsi támogatásban részesítik a nemes finn nemzetet, százszor inkább kötelességünk nekünk ezt megtenni, mert hiszen a finnek nekünk egyedüli rokonaink, a kik bennünket szeretnek, nyelvünket tudósai megtanulják, bennünket többször meglátogatnak, irodalmunkat a maguk népével megismertetik. Sorsuk a miénkhez amúgy is nagyon hasonló s a szabadságot szerető magyar, a szabadságot küzdő finnek, ha már mást nem lehet, legalább rokonszenvel, erkölcsi támogatással feltétlenül tartozik. Megtehetjük ezt annyival inkább, mert támogatásunkért megfelelő ellenértéket is kapunk: egy disz könyvet, mely bármely szalonnak díszére válik. Elmulaszthatatlan kötelességük különösen az intézeteknek, egyesületeknek, hogy az előfizetők közé sorakozzanak. Az előfizetés megkönnyítésére helybeliek részéről jelentkezéseket alulírott is elfogad. Az előfizetési összegeket természetesen csak a mű megjelenésekor kell fizetni; a mű pedig megjelenik, mihelyt annyi előfizető jelentkezik, hogy az előfizetési összegek a már meglévő 4300 koronával együtt a kiadás költségeit fedezik.

Dr. Gulyás István.

Színház.

Színházi műsor:

Csütörtökön, márcz. 14-én, nemzeti újjáébredésünk évfordulójának előestéjén, diszeloadásul **Ocskay brigadéros**. Történelmi színmű.

Pénteken, márcz. 15-én **Ugyanez**.

Szombaton, márcz. 16-án **Ugyanez**.

Vasárnap d. u. **A viceadmirális**. Operette. Este **Ocskay brigadéros**.

Cyrano.

Tegnap végre balesetmentes volt a színház; már úgy érte, hogy azt a darabot adták, ami műsorra volt kitűzve. Rostand hírneves színműve Cyrano de Bergerac telt hízat esalt a színházba — amin különben — tekintve különösen a darab poétikus szépségeit — nem is esodálkozhatunk. Cyrano személyesítője Komjáthy tegnap is nagy sikert aratott. Játékával hatott a közönségre. Azonban gyors beszédét még most sem hagyta el. Egyes jelenéseknél heve annyira magával ragadja, hogy szavai érthetetlenek s emellett teljesen elvész a mű költői szépsége. Arra kérjük, mérsékelje magát s ha ez meglesz — Cyranoja ellen semmiféle kifogást tenni nem lehet. Az összjáték a rendezés teljesen jó volt.

Felhívás előfizetésre.

A „Debreczen” előfizetési árát 1901. január 1-től 10 forintról

évi 5 forintra

szállítottuk le. Tettük pedig ezt azért, hogy ezáltal is megszolgáljuk előfizetőinknek lapunk 33 évi fennállása óta tapasztalt jó akaratú pártolását.

Kevés lap dicsekedhetik az országban oly szép multtal, mint a „Debreczen”.

A „Debreczen” az egyedüli független hírlap, mely a maga leplezetlen valóságában tárja az olvasó közönség elé az eseményeket s szabadszólásával meghódította a maga részére a nagy közönség érdeklődését.

A „Debreczen” az egyedüli délután megjelenő lap, mely tudósításait a Budapestről ideérkező lapokat megelőzőleg hozhatja.

A „Debreczen”-nek rendes eredeti táviratai vannak.

A „Debreczen” az egyedüli lap Debreczenben, melyet nem árusítanak a utcza i rikkancsok, hanem komoly multjához méltóan tisztelt előfizetői jóakaratu és kitüntető pártfogására támaszkodik.

A „Debreczen” az egyedüli lap, mely negyedévenként 1 frt 25 kr.-ért házhoz hordva kapható.

Az olcsó előfizetési ár helyben:

1 óra	—	frt 50 kr.
¼ évre	1	„ 25 „
½ évre	2	„ 50 „
Egész évre	5	„ — „

Csakis tömeges megrendelések, t. előfizetőink nagy száma tette lehetővé, hogy a Debreczen előfizetési árát

ily rendkívül leszállíthatuk.

Fővárosi tudósítónk legdusabban látja el lapunkat express tudósításokkal és táviratokkal.

Nem hagyunk semmi eredményt érintetlenül éber figyelemmel kísérve ugy a közigazgatási mint társadalmi életünk minden mozzanatát.

Szerkesztőségünk tagjai ugy a beltagok, mint a külmunkatársak mind meganny ki próbált bajnok a hírlapírás terén s minden törekvésök oda irányul, hogy olvasóink minél jobb, tartalmasabb lapot kapjanak, hogy olvasóinknak irántunk oly sok éven át tanúsított szeretetüket s jóakaratu pártolását továbbra is kiérdemeljük.

A „Debreczen” kizárólag a közönség érdekét szolgálja és semmifele különös nyomás alatt nem áll, amely meggátolná szabad szólásában.

A „Debreczen”-re előfizethetni bármely naptól kezdve.

Megkeresésre 14 napig ingyen küldünk mutatványszámot.

Az április hó 1-én belépő előfizetőinknek már a mai naptól fogva küldjük a lapot, teljesen díjmentesen.

Kiadók
Hoffmann és Kronovitz.
könyvnyomdája
Debreczen, Piacz-u. 44.

Egy leány tragikus sorsa.

Fejezet Krafft-Ebbingből.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, márcz. 13.

Azok a mozaikszerű borzalmasságok, melyeket Krafft-Ebbing, híres könyvében, a „Psychopathia sexualis”-ban gondosan számozott és zelesek és időrendben numerizált köresetek keretében világnevű művének lapjaira berótt, anyyira megdöbenték, hogy bár hisszük — miután világosan és tapasztalatilag dokumentálva van az életből fakadólagosságuk — mégis izgatott kíváncsisággal lessük az ezeket megerősítő újabb és a mi fő: közelfekvő tanubizonyságokat.

Pár nappal ezelőtt egy szegény, megkönyvezésig tragikus sorsu leány levele érkezett egy kolozsvári biróhoz s ezt az írást szintén bejegyezhetjük abba a listába, hol azoknak az eseteknek igazolását tartják számon, melyekről fentebb szót ejtettünk.

Sokan jól ismerhették s valószínűleg emlékeznek is, Vadona Jánosra, Inteligens, uri ember, országos hírű név, egyike a magyar tanulmányutazók legelsőinek, a kiről többek közt egykoron Tóth Bela is tárczát írt, elnevezvén őt a csak most megszületni készülő magyar „globe-trotter” típus primörjének. Ez az ember négy-öt évvel ennekölte egy, sok ekszotikus különlegességet magában foglaló muzeyumot is birtokolt, berendezve a sétater utcai Veres-féle házban. Itt teltek napjai, itt buvárkodott, s itt írta meg könyveit, melyeknek néhányát angolra és francziára is lefordították. Oldala mellett egy vén, sánta nő élt, a kit gazdaszonyának hitt a világ, de a ki tulajdonképen a felesége volt.

Egy nap, — 1899. október huszonharmadikán — szép, serdülő ifjú leány érkezett a sétater-utcai lakba. És most kezdődik el a történet visszataszító passzusa.

Vadona, a 15 éves bakfis füleibe napról-napra hevesebb és édesebb szavakat sugdosott. Azt kért tőle, a mit az „Ember Tragédia”-jának vér-nője Dandontól követel: egy szerelmes éjszakát. Ez a leány pedig, a kit Vadona perverzen ölelni és csókolni akart, a saját vére: az ő gyermeke volt. A z a p a l e á n y á n a k á r t a t t l a n s á g á r a v á g y o t t.

Mikor ez történt, az ügy nemsokára országos szenzációvá fejlődött, mert akkoriban az „Egyetértés” megírta hosszabb cikkek formájában az egész dolgot. Vadona megijedve a nyilvánosságtól, s felve, hogy az apaságáról szóló bizonyítékokat, — melyek nem voltak a leány kezében s így a levélben is csupán feltételesen említődnek, minden kétséget kizárólag beszerzik, törvénytelen feleségével és erőszakosan elhűreyolt leányával együtt Kolozsvárról hirtelen eltűnt és kizsökött Isztriába.

— Itt aztán folytatódik a leány, az állítólagos Szabó, de tulajdonképen Vadona Ilona kalváriája. Jegyese lesz egy matrónának de az a paszerető elszakítja tőle. Elszökik Istriából s bolyongásában ujra Kolozsvárra kerül Csak pár napig rejtőzhet itt, mert a rendőség letartóztatja Vadona táviratára:

Kérem eltögni a valószínűleg Kolozsvárt levő Szabó Ilonát, a ki ellopva összes pénzemet és értékpapíromat, eltűnt házamból.

A tolvajlásból egy szó sem volt igaz, csupán ürügyképen szolgált a hatósági beavatkozáshoz.

Szabó Ilona visszakerült Isztriába, a honnan most a levele jött. A postabélyegre egy Zamet nevű helység pecsétje van ütve. Innen könyörög a leány, hogy mentessék meg, mert szomorú és szivettepő sorsa van.

Levelelének — melyet a kolozsvári biróhoz intézett — egyik passusa így szól:

Vadona házához megérkezve, egy nő volt ott, a kiről nekem csak annyit mondott, hogy Teréz néniem fogom hívni. Rövid idő múlva Vadona engem ostromolni kezdett, kényszeríteni akart a rosszra s anyyira vitte, hogy még éjnek idején is el kellett mennem a háztól, úgy, hogy az egész éjet a szabadég alatt kellett töltenem s mindent elkövettem, hogy engem a rosszra kényszeríthessen.

Ezeket látva Teréz néni azt vallotta nekem, hogy ez teljesen lehetetlen, mert Vadona nekem apám s erre ő kész megesküdni. Azután még inkább óvakodtam tőle.

Később hogy megszabaduljon tőle, megszökött. Majd így folytatja levelet:

Azt tartja a közmondás „addig jár a korszó a kutra, míg eltörik”, én is addig jártam a nagyvilágban minden támasz nélkül, amíg megestem. Anyává lettem, nem tudtam mit tenni, közel zoltam az öngyilkossághoz, mikor hirielen jött mintha sugta volna: eredj Vadonához. Vissza azzal az elhatározással, jöjjön a minék jönni kell.

De Vadonának semmit sem. szólottam arról az állapotomról. Tartottam tőle, hogy valamivel megétem, mert mama mondotta, hogy neki egy izben valamit adott, a mitől nagy beteg lett, s gyereket vesztett. Mi sem világosabb, Vadona kapott rajtam, de miután rájött, hogy nem az övé volt az elsőség, iszonyu sokat

kellott szenvednem, de türtem, mert anya volta.

Majd így végzi levelét. Lehet, hogy én már nem soká élek, Vadona felakasztással fenyeget. S az ilyen embert mindenre képesnek tartom. Azt hiszem, hogy ezen értesítésem nemesszivü keblekre fog találni. S Vadona, ha csakugyan vétkes, meg kell hogy bünhődjön. Az igazság napfényre jő.

Sok köny hullhatott ennek sz írásnak a betüire, míg elkészült titokban, lopva a voloszkai villa valamelyik szobájában: a börtönben.

Vadonát, ha jól tudjuk, még most is üldözi a régiekért a magyar törvény keze. Ime felfedeztük a rejtekét, lássuk a paragrafusok kiható erejének végrehajtását, melylyel megmentenek egy szegény, összetört életet, egy leányt, a kinek a szeretője a saját édes apja...

NAPI HIREK.

Ibolyák.

Szerény kis kék virág, eljött a te időszakod is. Kedves vagy te nekem, mert belopod szivembe az illatot s olyan purifikációt viszel ott belül végbe, amilyen üdvös is, jó is. Téged szeretlek egyedül márcziusban te épp úgy felmelengetsz, mint ahogy megfagyasz a tavaszelő verőfénye. Mondanék rólad dalt is ibolya, — de minek rontsam czinizmussal a te glóriázó pompádat? Szeretlek, bár minden szirmod egy-egy megtagadott álmod juttat eszembe. Am te, mintha el akarnád oszlatni azt a bánatot, amit öntudatlanul okoztál, idesimulsz a keblemre és hallgatód a szivem lazás dobbanását, mely erőszakkal tiltakozik a megtagadott tavasz miatt.

Teljes van illatoddal minden. Büszke ficsurok és fakadó bimbók, bájos leányok lüznék fel a kebelükre, ott hervadozol, hogy végre is eldobjanak. Mert kevesen becsülnék meg téged szerény kis virág s én e kevesek közé tartozom.

Lásd, mikor elhervasztott a szivem utolsó melege, oda teszek társaid közé, amelyek összezsugorodva álmodoznak a régi tavasztól, mikor még engem is megörvendtetett márczius. És ott van sorba rakva annyi, meg annyi tavasz ibolyája. Az emlék, ami hozzájuk köt, mindössze az, hogy a javát magam szedtem, hordoztam egy napig, aztán élte alkonyán megbecsültem, eltettem.

Azok a legszebb szálak amelyeket magam szedtem. Hozzá egy magam, senki mással. Az erdő fái még nem is rügyeztek, az őszi avar zörgött a lábam alatt, de rejtekén zöld volt már a termő anyaföld s világra hozta első gyümölcsét.

Tüákebokor ága megvérezte e kezemet, nem bántam. Én édes Istenem, hiszen ha minden elcsüggesztett volna, ami megvérezett, megtaposott, mi lenne már belőlem! Pedig elég fájdalmas az is, ha a lélekbe szakap egy tövis! A gyöngye alig bírja kiállani, csak a viharezett megke-ményedett idegzet türi szótlanul s remény-

kedik, hogy talán majd az ibolya gyógyítja meg.

Csak hogy az ibolya megosztja a bánatot, részvételt is van, ámde nem vállalkozik minden alkalommal a gyógyításra. Leányokba száll bele a lelke s azok már nem érzik át azt a szelid, balzsamot osztó gyöngédséget, ami az ibolya ereje kellene, hogy legyen.

Leglehet, hogy tévedek, nem mondok általános véleményt, hiszen ezernyi kettészelt mogoró között is megtalálhatja némelyik a párját, — ámde éppen ebben kétkedik a cinikus lélek.

*

Az utzasarkon iholyás leánya,
Bérányfelhő a kékellő égen,
Tavasza van újra, mikor úgy regélik,
Életre kél a meghalt szerelem.

Ábrándos szív ezt el is hiszi könnyen,
Hiszen az ábránd rengő selyemágy,
. . . De mit csináljon az, akit a szíve
Bizni, remélni, hinni úgy se hágy!

Bob.

Vörösmarty ünnepély Bécsben.

A bécsi magyarok hazafias eszelekedetet követték el. Elhatározták, hogy Vörösmarty ünnepélyt rendeznek, melyről a következő értesítést vesszük:

A „Bécsi Magyar Nemzeti Szövetség“ szombat, f. é. márczius hó 23-án a Stadtpark Cursalonjában (I. Parkring,) táncszal és előadással egybekötött Vörösmarty-ünnepélyt rendez, melyre a tek. szerkesztőséget tisztelettel meghívja a rendező bizottság elnöksége: mutnai és nagy-csepesényi Wladár Ágost udvari tanácsos, díszelnök. Dr. Weisz Miksa, a vigalmi bizottság elnöke. Klein József, a szövetség elnöke. Kezdeté esti 1/9 orakor.

Elfogott rablók.

A sárándi állomás b. törőt — mint levelezőnk írja — elfogták a csendőrök. Rég keresett veszedelmes rablóbandát sikerült bennük kézrekeríteni.

Mike-Pércsen fogta el a három tagból álló bandát Kunicsa csendőrhadnagy, ki a nyomozást vezette. A Rózsás esárdában akadtak rájuk, s a banditák szó nélkül megadták magukat a nagyszámu csendőrök láttára. Vezetőjük Rostás Marci egy hirhedt rettegett haramia utközben szökési kísérletet is tett, de eredmény nélkül, mert a futó rablót utóérték s összekötözve kísérték őket Margittára, ahonnan a nyomozások befejeztével a debreczeni kir. ügyészség börtönébe fogják szállítani.

Rejtélyes haláleset.

Rejtélyes haláleset tartja izgatottságban tegnap óta a Kigyó-utca környékét. Erdői Jánosné született Erdei Zsuzsánna ugyanis vadházasságban élt egy asztalossegéddel. Az asztalossegéd még tegnapelőtt este elment hazulról munkát keresni. A beteges, gyenge asszony egyedül maradt

odahaza. Tegnap délután aztán feltűnt a házbelieknek, hogy az asszonyt egész nap nem látják, behatoltak a szobájába, de már akkor Erdeinének csak a holttestére akadtak. A hulla az ágyvégénél állott arczával a párnákba temetkezve. Már merev volt s az előhívott orvos konstatálta, hogy a halál 10—12 órával előbb állott be. A hatóság elrendelte a tetem felboncolását, mert bár feltehető, hogy kimerüléses szív-szélhűdés okozta a beteges asszony halálát, azonban nincs kizárva az sem, hogy bűntett forog fenn. A holttestet a közpórház hullaházába szállították ki, ahol ma délután fogják felboncolni.

Kirabolt kereskedő.

E hó 11-ére virradóra éjjel rablók garázdálkodtak Steinwurtz József kecskeméti kereskedő lakásán, a kik miután áldozatukat előbb életveszélyesen megsebesítették kirabolták lakását, ahonnan 326 korona készpénzt és több értéktárgyakat elvittek. A kecskeméti rendőrség — mivel erős a gyanu, hogy a gonosztevők Debreczen felé vették utjukat, — megkereste a debreczeni rendőrkapitányságot, hogy a rablót kézrekerítésére tegye meg az intézkedést.

Debreczen éjjel.

Tegnap este razzia-tartott a rendőrség, s nem eredmény nélkül, mert egy csomó foglalkozás nélküli gyanus alakot összefogdosott. Öten kerültek így marokra, akik a rendőrségen töltötték az éjszakát s ma aztán valamennyijöket illetőségi helyére zsuppolják. Természetesen részeg emberekben sem volt hiányosság. Szilágyi Ferencz a Kossuth-utczán, Nagy Gábor meg a Hatvan-utca sarkán aludta a sárkellős közepén a boldogok álmát. Ezeknek is a rendőrség gondoskodott éjjeli szállásról.

Halálozás.

Szilágyi Klára, Özv. Nyiri Lajosné ma szerdán, e hó 13-án, reggeli 8 órakor életének 51-ik évében rövid szenvedés után elhunyt, Temetése 15-én, pénteken délután lesz a homokkert sor 75 számú házból.

Megőrült csizmadia.

Nagy ribillio volt tegnap este 9 óra körül az Eötvös-utca 35. számú házban, Egy szerencsétlen, beborult elméjű emberen, Nagy Imre esizmadián tört ki egészen a betegsége; az elmezavar. Előbb a családját támadta meg, majd a butorokat kezdte törni, zuzni. Kocsin szállították a közpórházba ahol megfigyelés alá helyezték.

Megbotozott leány.

Valamikor nagy volt a nők tisztelete. Lovagi tornákon lindsákkal rohantak egymásra érettük a lovagok, aki pedig megsértette az asszonyt, az nem is menekült meg ép bőrrel ezért. Jelenleg talán Amerikában a legnagyobb a nők tisztelete s ez abban nyilvánul, hogy megvédik őket minden inzultus, kellemetlenség ellen. Próbálna csak valaki a yankek honában ficsuroszkodni,

ott döngetné el a nép a nyílt utcán. De nem is születnek ott aszfaltbetyárok, mert bátran utazhatik az angol kisasszony mérföldekre is egyedül, teljesen nyugodt afelől, hogy megvédik a veszély pillanatában.

Magyarországban sajnos, történnek még botrányok, bár dicséretére legyen mondva a jobb érzésűeknek, ritkábban. Éppen az utóbbi időben történt, hogy néhány aszfaltbetyárt tisztességesebb viselkedésre tanítottak, habár nyomós argumentumokkal, de mennyi eset van azért, amiktől nem haphat tudomást a nyilvánosság!

Csunya, visszatartó esetről kaptunk hírt most Mező-Kovácsházáról. Férfi vert el fiatal leányt, még pedig úgy, hogy aligha felépül a bot okozta sérüléseiből.

A szegedi királyi ügyészségnek táviratozott a mezőkovácsházi eljárás, hogy Bányai Károly megfélekedzett a nők iránti köteles tiszteletéről s nyílt utca során megbotozta Kigyósi Sándornak tizenhat éves Eszter leányát.

Hogy miért követte el brutális tettét, arról nem szól a távirat, csupán azt említi, hogy a leány súlyos sérülésével eszméletlen állapotban fekszik s orvosai is keveset biznak abban, hogy életben maradhat.

A hóhér számlája.

Egy szombathelyi lap közli Bali Mihálynak a szombathelyi kivézésre vonatkozó következő számláját: Számla. 5. III. Indultam Faddról Szegszárdra fiaker 10 kor. Sürgöny 1 kor, 20 fillér. Szegszárdi törvénytől az állomásig fiaker 2 kor. Szegszárdról Sárbogádra hóhér II. osztály 2 kor. 80 fillér. Egy segéd Szegszárdról Sárbogádra III. oszt. 1 kor. 80 fillér. Sárbogádról Sz.-Fehérvárra hóhér II. oszt. 1 kor. 60 fillér. Sárbogádról Székes-Fehérvárra 1 korona. Székes-Fehérvárról Szombathelyre hóhér II. oszt. 8 kor. 80 fillér. Székesfehérvárról Szombathelyre egy segéd III. oszt. 5 kor. 50 fillér. Budapestről egy segéd az állomásra fiaker 2 kor. Budapestről egy segéd Szombathelyre III. oszt. 8 kor. Az állomásról a szállodába 2 kor. Bitó leállítás 12 kor. Kivégzési díj hóhérnak 25 korona 20 fillér. Kivégzési díj segédnek egyenként 6 korona 30 fillér. 2 segédnek 12 kor. 60 fillér. Hulla levétele 12 kor. Szállodából az állomásra fiaker 2 kor. Szombathelyről Budapestre egy segéd III. oszt. 8 korona. Szombathelyről Sz.-Fehérvárra hóhér II. oszt. 8 kor. 80 fillér. Szombathelyről Székesfehérvárra egy segéd III. oszt. 5 kor. 50 fillér. Sz.-Fehérvárról Sárbogádra hóhér II. oszt. 1 kor. 60 fillér. Székesfehérvárról Sárbogádra egy segéd III. oszt. 1 kor. Sárbogádról Tolna-Mózsra hóhér II. oszt. 2 kor. 40 fillér. Egy segéd III. oszt. 1 kor. 50 fillér. Tolna-Mózsra Faddra fiaker 6 kor. Napidíj hóhér 1 napra 12 kor. 60 fill. öt napra 63 kor. Egy segéd npidija 6 kor. 50 fillér, 5 napra két segédnek 63 korona Összesen 273 korona 40 fillér.

Bali Mihály, állami hóhér.

A monakói fejedelmé ismét megszökött.

Monakó mindig beszéltet magáról. Ha csupán játékbarlangja volna is, elég témát adna az embereknek. De Monakó nem egyoldalú. A múlt évi párisi kiállításon például feltűnt a monakói fejedelemség óriás palotája, mely a nemzetek utazájan diadalmas versenyre kelt az angol pavilonnal: a mikroszkopikus államoeska a földrész legnagyobb hatalmasságával. De nem csupán itt, a párisi boulevard-krónika intímabb hasábjain is szerepelt Monakó. Indiszkrét tollak eleinten finom célzásokkal szövé tették a szépséges monakói fejedelemszöny gyöngéd vonalait egy portugali zeneszerzőhöz. A finom cselzásokot nyomon követték a kevesbé finom szójátékok. — Azután váratlan fordulatot vett a regény, a lapok válopört emlegettek. Ezt a hírt többször megezfolták, most azonban maga a szép fejedelemszöny adott czáfolatot — a czáfolatra. Nizzai távirat ugyanis szóról-szóra a következőket jelenti: A monakói fejedelemszöny 24 órával férje megérkezése előtt elhagyta a monakói fejedelmi kastélyt és ismeretlen helyre távozott. A fejedelem asszony eltávazása után Izidor de Lara de Lara de Lara zene szerző is elhagyta a monakói fejedelmi kastélyt.

Chimay hercegnő követője.

A mióta a híres hercegnőszöny érdemesnek tartotta az ő Rigó Jancsiját arra, hogy vele megszököjék, mintha csak divatos lenne a czigánygyerekekkel az utazgatás. Vannak nők, a kik beleesnek ebbe a divathá, akármilyen excentrikus legyen is az. Mohács-on már volt egy szenzációs eset: akadt „követő”, a ki a „barna fiu”-val elhagyta családját. Most ismét egy 16 éves leány Benesik József mohácsi koresmáros Mangróf Katalin nevű mostoha leánya szökött meg egy czigánynyal, az egyik mohácsi banda primásával, Kozma Józseffel. A leány nevelő apja pénzéből elvitt 400 koronát, hogy — a míg tart — jól is éljenek. Hír szerint Mohácsról Battaszekre mentek kocsin a szökevények, onnet pedig jegyet váltottak Budapestre. A szökevényeket keresetlik.

Kérem a rabsegélyző egyesület alírási ivtartóihoz.

Tisztelettel kérem mindazon urakat, kiknek a városunkban és megyénkben alakítandó rabsegélyző egyesület czéljaira taggyűjtő alírási iver vannak, hogy az egyesület munkája megkezdhetéséhez szükséges mielőbbi szervezkedésre tekintettel, sziveskedjenek a taggyűjtést e hét esütörtökéig befejezni, s iveriket legkésőbbben f. hó 15-én péntek estig legyenek szivesek hozzám lakásomra (Péterfia 8. sz. a.) beküldeni. De ugyanezen alkalmat megragadva, kérem azokat is, kik az ivtartókat nem ismerve nem tudnak beiratkozni; legyenek szivesek neveiket s jelentkezésüket fentírt lakásomra egyenesen én velem tudatni. Debreczen, 1901. március 11. Csiky L. fogházilek.

Tompa Mihály szobra.

Tompa Mihálynak, a „Világregék” költőjének emléksobrót állít szülővárosa Rimaszombat bazafias közönsége. A szobor, melyet Holló Barnabás mintázott, immár érche is van öntve. Az emlék álló alakban örökíti meg a költőt, amint egyik kezében virágot tart, a másikban pedig könyvet fog. A szobrót a tavaszon fölállítják Rimaszombat főterén.

Ünnepélyes leleplezése júniusban lesz, az új megyeház felavatásával egy napon. Az ünnepélyre meghívják az összes irodalmi testületeket.

Márczius idusa.

Márczius 13.

Szelid tekintetével czirógat már benünket a tavasz. A fákön kis bimbók festenek, a mezön kéklő ibolyák dugják ki kivánesian fejceskéjük, a rét zöldel, virul, rügyfakadó márczius havával beköszöntött a tavasz.

Ezernyi pompáját tárja elénk a természet. A télutó szellői enyelegve hajtja a rügyezni kezdő fákat, virágfakadás ideje van, új életre ébred minden. Emlékezzünk! Márcziusnak idusa volt akkoron is. Az eltűnt század épp derekán volt akkor, a most lehanyatlott nap, akkor épp zenitjén volt az égboltnak. Emberek éltek akkor is, mint most, a világ ugyanaz, mint a mai, mégis más volt minden, más párákkal telítve a lég. mások az emberek. Akkor héroszok voltak, kiknek nyomába mi törpe utódok alig léphetünk.

Még csak néhány nap választ el benünket a nagy ünnepől, melyet az ifjuság az idén is oly lelkesen ünnepel meg, mint minden évben.

A főiskolai ifjuság már össze is állította a programot. A hazafias ünnepély sorrendje e szerint a következő lesz:

A) Délután 2 $\frac{1}{4}$ órakor a Petőfi szobornál: 1. „Öseink emléke” Hubertől; előadja: a Petőfi Dalkör. 2. Ünnepi beszéd; tartja: Rácz Lajos joghallgató. 3. „Nemzeti dal”; szavalja: Nagy Sándor, főgymn. tanuló. 4. Megkoszoruzás. 5. „Talpra magyar” Hubertől; előadja: a Petőfi Dalkör. B) 3 órakor a főiskola udvarán: 1. „Csatadal” (Trombita harsog dob pereg stb.); előadja: főiskolai énekkar. 2. „Márczius 15” Jakab Ödöntől; szavalja: Madai Gyula, főgymn. tanuló. 3. „Honvédzászló” Kernertől; előadja: a Városi Dalárda. 4. Ünnepi beszéd; tartja: Szücs László, hittanhallgató. 5. „Győzelmi dal” Hubertől; előadja: a Munkás Dalegylet. A kollégium udvaráról az Egyetértés zenekarának játéka mellett a városháza elé vonul az ünneplő közönség. C) A városháza előtt: 1. „Honfidal” Zimaytól; előadja: az Egyetértés Dalkör, saját zenekarának kísérete mellett. 2. „Nemzeti dal”; szavalja: Pirkler Ernő, joghallgató. 3. Ünnepi beszéd; tartja: Nánássy Lajos hittanhallgató. 4. „Szozat”; előadja: az összes énekarok. A Petőfi szobornál tartandó ünnepélyre csak jeggyel lehet bejutni. Díjmentes jegyek az Irodalmi Társulat elnökségénél kaphatók.

A Debreczeni Községi Közigazgatási Tanfolyam hallgatósa 1848. márczius 15-ikének ötvenharmadik évfordulója alkalmából 1901. évi márczius hó 15-én délután fél 5 órakor, a Kereskedelmi Akadémia dísztermében emlékünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Hymnus. Dallama Erkel Ferencztől. Előadja: a tanfolyamhallgatók dalárdája. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Bartha Béla ur, a tanfolyam h. igazgatója. 3. Nemzeti dal. Irta: Petőfi Sándor. Szavalja: Déese Károly tanfolyamhallgató. 4. Talpra magyar! Alföldi Bélától. Éneklő a dalárda. 5. Márczius 15-én. Irta és felolvassa: Tóth János tanfolyamhallgató. 6. Örök harez. Pósa Lajostól. Szavalja: Czirják Károly tanfolyamhallgató. 7. Riadó. Rudassy L.-tól. Éneklő a dalárda.

A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia ifjusága az ifjusági egyesület közreműködésével 1901. Márczius 15-én délelőtt $\frac{1}{2}$ 11 órakor Márczius 15-iki ünnepélyt tart. Az

ünnepély sorrendje: „Hymnus” Erkel Ferencztől, éneklő az ifjusági énekkar. „Megnyitó beszéd”, tartja Csapó László ifjusági elnök. „Hunyadi induló” Erkel Ferencztől, előadja az ifjusági zenekar. „Talpra magyar” Petőfi Sándortól. szavalja Tárnok Dezső III. évf. tanuló. „Magyar tánczok”, Opus 13. Brücktől, zongorán előadja: Kamerath Margit és Hirsch Illoka a női tanfolyam növendékei. „1848 márczius 15. emlékezet”, irta és felolvassa Engel Sándor III. évf. tanuló. „Honvéd zászló” Kerner Józseftől, éneklő az ifjusági énekkar. „Márczius 15-én” Abrányi Emiltől, szavalja Scheer István III. évf. tanuló. „Magyar dalok” előadja az ifjusági zenekar. „Petőfi a Hortocágyon”, melodráma, Kun L.-tól, szavalja Csapó László III. évf. tanuló, kísérik zongorán: Hirsch Illoka, ezimbalmón Eerecny Ida a női tanfolyam növendékei, és hegedűn Feldmann Imre III. évf. tanuló. „Nepdal-egyveleg”, előadja Bayer János I. évf. tan. „Előre”, Tóth Kálmántól, szavalja Rédl Sándor II. évf. tanuló. „Szozat”, Egressy Bénitől, éneklő az ifjusági énekkar.

A debreczeni állami főreáliskola ifjusági önképző-köre 1848. márcz. 15. emlékére 1901. márczius 15-én, d. e. 10 órakor emlékünnepélyt tart a következő műsorral: 1. Nyitány. Előadja: az ifjusági zenekar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Kardos Albert vezető tanár. 3. Nemzeti dal. Szavalja: Czobor László VI. o. t. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: Schwalb Béla VIII. o. t. 5. Élet vagy halál. Szavalja: Bisothka János VIII. o. t. 6. Hymnus. Előadja: az ifjusági énekkar. 7. Márczius idusán. Szavalja: Spitzer Izsák VII. o. t. 8. Ertekezés. Felolvassa: Feldman Jenő VIII. o. t. 9. Egy gondolat bánt engemet. Szavalja: Dimák Géza VIII. o. t. 10. Induló. Előadja: az ifjusági zenekar.

A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete 1901. márczius 15-én, pénteken este a „kereskedő társulat” dísztermében márczius 15-iki ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora: 1. Hymnus. Előadja: a ker. ifjak önk. egyes. Dalköre. 2. Talpra magyar, Petőfi Sándortól. Előadja: Szabo József egyes. tag. 3. Alkalmi felolvasás. Tartja: Dr. Gulyás István főisk. tanár. 4. Komoly szavalat. Előadja: Bartha György hittan hallg. 5. Magyar daleyveleg. Előadja: a ker. ifj. önk. egyes. Dalköre. 6. Márczius 15., Erdélyi Lászlótól. Előadja: Egeressy Zoltán egyes. tag. 7. Vig szavalat. Előadja: Kádár Daniel hittan hallg. 8. Szozat. Előadja: a ker. ifj. önk. egyes. Dalköre.

Az 1901. évi márczius hó 15-ikén d. e. 11 órakor tartandó nőipariszkolai önképzőkör márcz. 15-én d. e. 11 órakor délután hazafias ünnepélyt rendez, melynek tárgysorozata a következő: 1. Szozat. Éneklő: a növendékek. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Szathmári Irma önképzőkör elnök. 3. Márczius 15., irta: Edeci László. Szavalja: Nagy Margit. 4. Ledől szobor, irta: Petőfi Sándor. Szavalja Bodonyi Róza. 5. Felolvasás: Orosz Etelkától. 6. Márczius 15., irta Jakab Ödön. Szavalja Nagy Agnes. 7. Szabaesághoz, irta Petőfi Sándor. Szavalja: Csillag Irma. 8. Felolvasás. Kolban Idától. 9. A hazáról, irta: Petőfi Sándor. Szavalja: Botos Margit. 10. A felügyelő tanár zárbeszéde. 11. Hymnus. Éneklő a növendékek.

A helyb. izr. hitközség mindkét iskolájában megünneplik márcz. 15-dikét. A leányiskolában Kuthy Esigmcnd leányiskolai, a fiúiskolában Simonovits D. fiúiskolai igazgató fogja mőltatni a nap jelentőségét. A növendékek Petőfi, Pósa és más költők hazafias költeményét fogják szavalni és elénekelik a szózatot.

IRODALOM.

Most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a Szalay János által irt Seprő-cziroktermelés című mű második javított kiadása, A művet, melyet szerző az újabb tapasztalatokkal kibővített, dicséretünk fölösleges: régi tanácsadója az minden cziroktermelőnek. Írója az országban legrégebben foglalkozik a seprőczirok termelésével, és a cziroktermelés meghonosítása jóformán ezen mű első kiadásának következménye. A kis munka teljesen gyakorlati irányban tárgyalja a cziroktermelésnek minden mozzanatát, teljesen a hazai tapasztalatokon van felépítve, s annyira kimeríti a tárgyat, hogy a ki figyelmesen áttanulja, az bátran beállhat a már elég tekintélyes cziroktermelők táborába. A kis munka mint a „Falusi Könyvtár“ 53. kötete jelent meg s ára 1 korona.

A „Huszadik Század“

című, dr. Gratz Gusztáv szerkesztésében és Politzer Zsigmond és fia kiadásában megjelenő folyóirat harmadik száma most hagyta el a sajtót. Tartalmából különösen kiemeljük Pulszky Ágost becses dolgozatát a „democráciáról és nemzetiségről“, melyet szerzője a Társadal tudományi Társaság első felolvasó ülésén adott elő. Különös érdeket fog kelteni dr. Frank Miksa dolgozata is, mi az új polg. tvkönyv tervét a vágyontalanok szempontjából bírálja igen élesen. Ezenkívül a füzet tartalmazza dr. Jászi Oszkár a „sociológiai regényről“ irt becses dolgozatának befejezését, egy figyelemreméltó cikket „Takarékpénztáraink reformjáról“ több könyvismertetést és a szokásos kortörténeti szemlét.

Szélhámos helyszerző.

A becsapás újabb módja.

Egy fővárosi szélhámos „Alkalmos állások“ címen apróhirdetéseket tesz közé a lapokban „Jövő“ címen posterestante kér jelentkezést. Egy debreczeni ember is jelentkezett s tegnap a következő litografált váaszt kapja:

Előjegyzési szám: 1901. márczius 11.

No. 24—XAA.

Ön levélben jelzett képességeivel több állás közül választhat s pályázhatik egyre saját óhaja és belátása szerint. Mindegyik lakbérrel van ellátva s nyugdíjra is jogosít tehát életfogytig tartó. Mindezekről bővebb felvilágosítást kap alant jelzett címen. Tájékozásul megjegyezzük, hogy mi nem vagyunk helyszerző ügynökök. Mi csupán a folyamodót, ha megfelelő, ajánljuk s ha ajánlottuk, teljesen biztos lehet a siker felől. Tesszük pedig ezt azért, hogy sok mellőzött érdemest jutassunk kenyérhez és hogy ezzel kapcsolatban jótékony célokat mozdítsunk elő. A megállapított díjat csak az állás elnyerése, illetve a kinevezés után kell csak megfizetni, de nem nekünk, mert mi senkitől semmit sem fogadunk el, sem előre, sem utólag, hanem az illető önmaga teszi le az általunk jelzendő emberbaráti intézmény vezetőségénél. Erre azonban kötelezni kell magát, de illő is, hogy ha rajta segítve van, másokat is segítsen.

Mi a folyamodó érdekében minden utánjárást elvégezzük egészen ingyen, úgy hogy a kérvényezőnek az alantjelzett legszükségesebb levelezési és törvényszabta kérvény-bélyegen kívül semmiféle előleges költsége nincs s tőle semmiféle címen ilyesmit senkinek követelni nincs joga, nem lehet, nem szabad. Megbizottunk, a ki a jótékonyzél érdekében a levelezést szives-

ségből végzi, készséggel fogja Önt mindenről kimerítően értesíteni.

Levelet így kell címezni: „Nagyságos dr. B. K. urnak, Budapest, VIII. József-körut 8. számú Postahivatal. Restante.“ A hozzá intézendő levélhez okvetlenül mellékelni kell a jelen sorokat, ezt a levelet, mely jelzi, hogy ön már előjegyzésbe vétetett, mert csakis ezeknek válaszol . . . Csatolandó egyszer s mindenkorra 3 drab 6 filléres és 3 drb 10 filléres bélyeg levelezésre, más semmi.

Nyilvánvaló, hogy ez az önzetlen helyközvetítő a postabélyegekre utazik, 3 drb 6 filléres és 3 drb 10 filléres bélyeg kell neki. Más semmi.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen“ számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Hideghkuty Gida. (14)

„Oh Istenkém ne hagyj el, ha valami rossz érte!“ . . .

Dehogy érte pedig semmi rossz!

Ott ámul-bánul már a vendéglőben, hogy milyen vacsorát tud ez a kis ördög — nem főzni, hanem parancsolni. Was gut und theuer! A mi jó és drága, csak azt szereti ő. A czukorkának nagy bolondja, chocho-lát a la noisette, pasta alp, crème de la cajité, melyeket valóságos pezsgőüvegsánczal vett körül.

Tisztünk csak ámult, mikor látta, hogy mint jönnek és mint tünnek el a drága pezsgős üvek, már-már arra gondol, hogy nem tudja azokat kifizetni, a mi pedig nagy szégyen volna.

Igyál csillagos pasas, melyiket szeretted jobban, igen jó a Prommery és Greno Reims Extra Dry, meg a Veuve Cliquot Ponsardin Reims Eugland, de én legjobban szeretem a Mummot. Bor! isteni ez a pezsgő. mikor durrog! De te nem is beszélsz, nem is tudom ki vagy, mi vagy. Van-e már feleséged?”

„Nincs!“

„No hát akkor leszek én! Nesze igyunk rája!“

„Azán tudnál te engem szeretni, he?“

„Hogy tudnálak-e, no még csak az kellene, hogy szeretni se tudnék, de tudok ám! Igyunk! Pinczér, friss üvegeket az asztalra, te meg gyere, hadd csókoljalak meg!“

„? . . .“

„No mit bámulsz, csak nem félsz tőlem, hahaha, még ilyen embert se láttam, aki az én csókomból vonakodnék. Huj azt a csillagos kék dalmányodat, tán nem vagyok én szép, mi?“

„Mint a kinyit rózsza, mint az ujszülött nap a vén föld kalapjánál . . . istennő!“

„Ezt már szeretem, originalis ember vagy, fogd meg, igyál, tartsuk meg az előjegyzésünket.“

„Másodszor?“

„Mit beszélsz, másodszor? Hát már tartottál mással is előjegyzést, hisz az előbb azt hazudtad, hogy nincs feleséged! Fúj, gyűlölöm a hazug embert! Vagy már le akarsz rázni a nyakadról? Hohó galambom, nem olyan könnyen megy az! Hol az első feleséged? Hol rejtegeted? . . . mit hazudtál neki . . . mert ugy-e van feleséged . . . ne hazudj!“

„No hát nem hazudok! A mi azt illeti, volna nekem feleségem, nászuton is

volnék most vele, pedig nem szeretem. Ugy erőszakolták rám a pénzemért.“

„Van sok pénzed? Feleséged leszek! Tudod mit, fenomenális gondolatom támadt: menjünk el a lakásodra feleségedhez vizitre, de vigyünk ám neki pezsgőt is! Aztán meg tréfáljuk meg. Hazudunk neki valamit — hisz te érted — leülünk, mulatunk, aztán beleültetjük egy fiakerbe, hogy ezt, meg azt meggyünk megnézni, aztán elmegyünk a lakásomra, ott bezárjuk, mi pedig megszökünk: te a feleségedtől, én meg a trup-ponttól!“

(Folyt köv.)

Nyilt-tér.

Nemcsak Magyarországon legelterjedtebb a

Ferencz József keserűvíz,

hanem a világkereskedelemben is virágzó kiviteli ezikk helyét foglalja el. Bevásárlásnál nagyon ajánlatos csakis a „Ferencz József keserűvíz“ elnevezést használni, nehogy más, csekélyebb értékű vizet kapjunk.

565 sz.
1901

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi hogy a Vay-féle háznál visszamaradt kiselejtezett ócska fa és vasnemű

épület anyagok

a f. é. márczius hó 27-én a helyszínén d. e. 9 órakor tartandó árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérők eladatnak.

Debreczen, 1901. márczius 6.

A városi tanács.

Nyirbátor legszebb helyén fekvő modern

nagy bolthelyiség,

tágas pincze és raktárhelyiségekkel, különösen **nagybani fűszerkereskedésnek alkalmas, több évre kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonos **M a n d e l Dezsővel Nyirbátorban.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Csemege szőlő oltványok

100 drb. 20 kor.
Kapható Molnár József tanítónál H.-Nádudvaron.

Alig használt vetőgépek

fel-tűnő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgéprések, szíjjkerekek, vasajtók, vasrácsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek óeska vasat és minden fémét.

Egy használt zongora

olesó árban eladó. Széchenyi-u. 27 sz. a.

Műhelyek, tágas

szinnel és kis lakással május 1-ére kiadó. Széchenyi-u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakónál.

Gyarmathy János mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr., II. r. 44 kr. 1 kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertéshus napi folyó áraknál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútleth Bethlen u. 29. (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. Vendéglősöknek megfelelő árendemény!

Szép bajusz

nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedrő” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Árpád-tér 1 szám

sarok-ház üzlethelyiségnek és lakásnak máj. 1-től bérebeadó. Értekezhetni Csapó-u. 90.

Önkéntes árverés.

Alólirott közhírré teszem, hogy Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat,

mely a depr. 3271 sz. telekjegyzőkönyvben A I. 1 rend. és 3515 helyrajzi szám alatt van nevémen bekebelezve és a melynek területe udvar és kerttel 475 négyszögöl és évi jövedelme 2400 kor., f. é. márczius hó 25-ik napján délelőtt 10 órákor általam Balogh Géza debreczeni kir. közjegyzőnek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő iroda helyiségében megtartandó önkéntes árverésen eladom, ahova árverezni szándékozókát meghívom.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Meghívás.**A debreczeni ipar- és kereskedelmi bank XXXIV. rendes évi közgyűlését**

1901. évi márczius hó 17-én, d. e. 10 órákor saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 28. cikkének értelmében részvényeiket a közgyűlést megelőző 5 nappal előbb az intézet pénztáránál le kell tenniök.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentésével kapcsolatosan a zárszámadások előterjesztése.
3. A mérleg, nyereség felosztás, valamint az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozat-hozatal.
4. Az alapszabályok értelmében kilépő két igazgatósági tag helyére két igazgatósági tag választása 3 évre.
5. A felügyelő bizottság három tagjának megválasztása.

Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést közvetlen megelőző 8 napon az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1901. évi febr. 16-án tartott ülésünkből.

Azigazgatóság.

Csak akkor valódi ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös fekete n. omás sárgapapíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan !**Maager Vilmos-féle**

valódi tisztított

DORSCH májolaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

MAAGER VILMOSTÓL**BÉCSBEN.**

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában az vér tisztítását el akarja érni. — Kapható a osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszerárában és gyógyszeráru kereskedésében.

Főraktár és fő-árusítás az osztr. magyar monarchia részére :

Maager Vilmos Bécs,

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában.